

Рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки на підставі прилюдного захисту дисертації «Антикризові стратегії розвитку сучасних політичних партій: зарубіжний досвід та українські перспективи» зі спеціальності 052 Політологія 01 лютого 2024 року.

Романов Роман Олександрович, 1990 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив 2018 року Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара зі спеціальності Політологія та здобув кваліфікацію магістра з політології (диплом з відзнакою).

Навчається в аспірантурі Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара з 2019 року до 2023 року.

Дисертацію виконано у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник – Баштанник Оксана Віталіївна, кандидат політичних наук, доцент, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, доцент кафедри політології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Здобувач, за темою дисертації має 11 праць, зокрема 3 наукові статті – у наукових фахових виданнях України з політичних наук, 8 – тез у матеріалах наукових конференцій.

1. Романов Р. О. Антикризова діяльність політичних партій: трансформація в сучасній Україні й світі. Науковий Журнал «Політикус». 2021. Випуск 6. 62-66. DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2021-6.10> (Категорія «Б», Index Copernicus).

2. Романов Р. О. Менеджмент сучасних партій: евристичність теоретичних підходів та виклики політичних криз. Регіональні студії. 2022. № 29. 78-82. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2022.29.12> (Категорія «Б», Index Copernicus).

3. Романов Р. О. Партійне політичне лідерство: основні вектори трансформації у сучасному світі. Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління. Випуск 1. (61). 2022. 61-65 DOI [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-1\(61\)-9](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-1(61)-9) (Категорія «Б», Index Copernicus)

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Третяк Олексій Анатолійович, голова разової ради, доктор політичних наук, професор, в. о. завідувача кафедри політології, соціології та публічного управління Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Дисертація відзначається своєю глибокою дослідницькою роботою та завершеним характером, але є кілька питань для уточнення.

Ставченко Сергій Вікторович, рецензент разової ради, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології, соціології та публічного управління Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара. Дисертаційне дослідження Романова Р. О. виконано на високому науково-теоретичному рівні. Проте в тексті роботи маємо деякі питання, що можуть породжувати дискусії.

1. Аналіз антикризових стратегій у дисертації має деякі недоліки. По-перше, не наводяться конкретні успішні приклади використання таких стратегій політичними партіями. По-друге, аналіз розколу між партіями та громадянським суспільством залишається загальним і не враховує контекстуальні особливості різних країн. По-третє, комунікативна взаємодія партій з громадянами на низькому рівні потребує більше уваги автора.

2. Навіть при розширеному розгляді впливу міграційних процесів і політики мультикультуралізму на соціально-політичний ландшафт, видно відсутність конкретних механізмів впливу цих процесів на політичну діяльність партій та їх стратегії адаптації. Хоча автор зазначає «нормалізацію» політичних криз у країнах з консолідованою демократією, це питання потребує глибшого аналізу природи криз та можливих шляхів їх вирішення. Загалом, відповідь на глобальну соціальну й економічну кризу та її виклики з боку сучасних політичних партій вимагає подальших досліджень на ідейно-доктринальному та політико-організаційному рівнях.

3. У третьому розділі дослідження увагу акцентовано на внутрішніх причинах кризи партійної системи, таких як недоліки інститутів представництва та врядування. Однак зовнішні чинники, такі як геополітичні впливи чи економічні кризові фактори, також можуть суттєво впливати на кризу політичних партій у конкретних країнах. Дослідження, яке базується на значній емпіричній базі соціологічних досліджень, висвітлює кризовий стан в сучасній Україні, проте йому може бракувати аналізу конкретних пропозицій та стратегій для подолання кризи в умовах військової агресії росії.

Важливо підкреслити, що зауваження та дискусійні аспекти дисертації не впливають на її теоретичну та практичну цінність, і робота заслуговує на високу оцінку її виконання.

Тимченко Михайло Михайлович, рецензент разової ради, кандидат політичних наук, доцент кафедри політології, соціології та публічного управління Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Дисертація Романова Романа Олександровича високого наукового рівня, але деякі положення є об'єктом дискусії. Тому можна зробити зауваження та рекомендації для подальшого вдосконалення цієї проблематики.

1. У період демократичних трансформацій роль політичних партій як антикризового фактора змінюється та розширюється. Проте дослідження цього аспекту має кілька потенційних обмежень. Аналіз охоплює недостатню

кількість країн, що обмежує його застосування в умовах глобальних демократичних трансформацій. Крім того, автор приділяє обмежену увагу вивченню впливу популістських реакцій на суспільство та політичну систему.

2. На шляху динамічних антикризових змін можуть виникнути виклики, які слід врахувати при розгляді партійного будівництва. Наприклад, відсутність консенсусу та політичної згоди може перешкоджати реальним політичним дискусіям та демократизації. Недостатня підтримка політичних сил може ускладнити вирішення ключових антикризових питань. Неоднозначні результати реформ та можливий опір під час переорієнтації політичних сил можуть ускладнити впровадження нових стратегій. Інтеграція «зелених» питань у політичний порядок денний може залишитися на рівні заяв та не отримати реальних ресурсів для впровадження. Також слід враховувати, що майбутня інтеграція до Європейського Союзу та інші міжнародні зв'язки можуть збільшити вразливість політичної системи України до зовнішніх впливів. Подолання цих викликів допоможе розробити ефективніші антикризові стратегії для забезпечення сталості та динамічного розвитку української політичної системи.

3. В пункті 6 висновків дисертант вказує на орієнтири антикризового партійного менеджменту в Україні, такі як перехід до внутрішньопартійної демократії, формування кадрової основи на меритократичних засадах та розвиток нових підходів до внутрішньопартійної комунікації. Однак сучасні політичні партії України впливали на довгий час організаційними моделями, спадковими від російського досвіду, що вимагає їхньої переорієнтації до децентралізованої структури та підтримки співпраці з громадськими об'єднаннями. Автор приходить до висновку, що українські політичні сили повинні адаптувати свої стратегії до європейських стандартів демократії, враховуючи компетентність партійних лідерів, готовність до публічної дискусії та високий рівень комунікації. Проте в українському політичному ландшафті під час війни існують протиріччя, які ускладнюють ефективність антикризового партійного менеджменту, зокрема, прив'язка до застарілих моделей управління та неадаптовані механізми.

4. Багато політичних сил в Україні не належним чином взаємодіють з громадськістю та не проявляють достатньої відкритості до співпраці з громадськими організаціями та місцевими громадами. Це ускладнює побудову довіри та спільної роботи з різними верствами суспільства. Дисертація також не розглядає належним чином процеси узгодження міжнародних стандартів управління партіями з практикою українських політичних сил, що може призводити до неефективного партійного антикризового управління та віддаленості від світових практик.

Важливо відзначити, що зауваження та дискусійні положення у дисертації не піддають сумніву теоретичну та практичну цінність роботи, а також високий рівень її виконання.

Тупиця Олег Леонідович, опонент разової ради, доктор політичних наук, професор, професор кафедри публічного управління та митного адміністрування Університету митної справи та фінансів (м. Дніпро).

Деякі положення у дисертаційному дослідженні є предметом дискусій. Хоча робота має значний потенціал для вдосконалення антикризового партійного менеджменту в Україні, дослідження має свої обмеження та недоліки.

1. Стратегії реформування політичних партій в Україні, як описано в дисертації, виявляються загальними та теоретичними, не супроводжуючись достатньо конкретними чи практичними прикладами або деталізацією. Деякі пропозиції щодо підвищення ефективності політичного лідерства чи розроблення стратегій політичних кампаній можуть бути недостатньо конкретизованими. Крім того, практичні аспекти та можливі виклики, з якими зіткнулися політичні партії в Україні, можуть бути недостатньо розглянуті чи не отримали відповідну увагу в рамках дослідження.

2. У дослідженні висвітлені важливі аспекти кризовості політичних процесів та ролі партій в сучасних умовах. Однак є певні недоліки, зокрема загальність висновків та рекомендацій, зокрема щодо цифрового середовища. Дослідження може бути ефективнішим, якщо конкретизує методи та стратегії адаптації політичних партій до цифрової реальності. Також корисною буде більш детальна аналітика внутрішніх поділів у партіях та їх впливу на кризову ситуацію. Дослідження може стати більш об'єктивним та комплексним, якщо врахує більший спектр факторів, впливаючи на кризовість політичних партій, та запропонує різноманітні та конкретні стратегії для подолання цих криз.

3. Дисертант не достатньо конкретизує пропозиції з вирішення організаційних аспектів кризи, що вимагає детального та практичного підходу. Також відзначається недостатнім аналізом впливу зовнішніх економічних факторів на партійну систему України, що стає особливо актуальним у період вторгнення російської федерації. В умовах військового протистояння актуалізується питання «зовнішнього» інвестування в розбудову політичних партій та реакції українського політичного середовища на такі дії.

Робота має свої позитивні та сильні сторони й моменти, для забезпечення об'єктивності рекомендується більш детальний аналіз різноманітних аспектів кризовості партійних структур і врахування різних точок зору в наукових дискусіях та експертних оцінках.

Батрименко Олег Володимирович, опонент разової ради, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Дане дисертаційне дослідження має окремі дискусійні питання і зауваження.

1. Автор у першому розділі аналізує теорії та методи антикризового партійного менеджменту, вказуючи на можливу фрагментацію знань та відсутність єдиної методології між суспільними дисциплінами. Це може ускладнити впровадження теоретичних концепцій у практику, оскільки аналіз базується не лише на практичному досвіді, але і на теоретичних моделях, що не завжди відображають реальні політичні кризи.

2. Автор розглядає існуючі інституційні передумови антикризової діяльності політичних партій, проте не приділяє достатньо уваги інноваціям та

еволюції в цій області. Для більш вартісної наукової новизни було б важливо висвітлити поточні тенденції та їх можливі наслідки для ролі партій у політиці України, особливо після перемоги у війні з росією. Також слід врахувати різні точки зору на перспективи української партійної системи та можливі негативні наслідки діяльності політичних партій.

3. Автор висловлює загальні твердження про вплив політичних партій в умовах політичної кризи, проте подає обмежену кількість конкретних прикладів. Деякі тези, зокрема щодо участі партій у створенні громадянського суспільства та процесів деідеологізації, потребують більш докладної аргументації. Особливо це стосується ролі та значення волонтерського руху в Україні під час війни, який фактично виконує функції політичного представництва.

4. Незважаючи на визначені особливості антикризового партійного лідерства в дисертації, у науковій спільноті можуть виникати суттєві застереження щодо комунікаційного підходу через відсутність чітких методик та стандартів. Це може призвести до неефективності стратегій внутрішньопартійної комунікації та управління. Модель антикризового партійного лідерства може бути обмежено ефективною лише в конкретних умовах або ситуаціях, вимагаючи постійного оновлення стратегій для забезпечення більшої ефективності у нових умовах або кризових ситуаціях, особливо в післявоєнному відновленні України.

Зазначені зауваження не піддають сумніву отримані важливі та глибокі наукові результати дисертації Романова Романа Олександровича. Ці зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку роботи, оскільки вони не торкаються актуальності, наукової новизни, достовірності та практичної цінності отриманих результатів. Зазначені недоліки є рекомендаційного характеру та вказують на можливі напрями подальших досліджень у даній темі.

Результати відкритого (онлайн) голосування:

«За» – 5 членів ради.

«Проти» – немає.

На підставі результатів відкритого (онлайн) голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Романову Роману Олександровичу ступінь доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки зі спеціальності 052 Політологія.

Голова разової
спеціалізованої вченої
ради

Олексій ТРЕТЯК